

Uttrarna får hjälp på vägen

Utteranpassade passager under vägar och storskaliga utterinventeringar hör till satsningarna som nu pågår för fullt för att gynna det lilla fiskande rovdjurets återkomst till våra vattendrag.

Foto: Hans Ring

Åtgärdsprogrammet för den svenska utterpopulationen fastslogs 2006 och vi skrev om detta i Våra Rovdjur nr 2/2007. Sedan dess har under flera höstar stora delar av Sverige inventerats. Vissa län för första gången: Skåne, Västmanland, Örebro, Dalarna och Hallands län. Andra län har gjort återinventeringar: Norrbotten, Västerbotten, Gävleborg, Värmland, Blekinge och Södermanlands län samt Smålandslänen. Dessutom har delar av Kalmar-, Uppland- och Stockholmskusten inventerats och nu i höst även delar av fjällregionen i Västerbottens län. Man har hittat förekomst av utter i stora delar av landet men glesare i sydvästra Sverige. Idag skattas utterpopulationen till runt 2 000 djur.

Efter kompletterande inventeringar hösten 2009, kommer utterns utbredning i Sverige i stort sett att vara kartlagd, vilket var ett av delmålen i åtgärdsprogrammet. Genom en omfattande kartläggning av uttrarnas utbredning kan man i nästa steg identifiera områden som är i behov av stödåtgärder alternativt förebyggande åtgärder.

Vägverket har arbetat mycket aktivt med att implementera uttern i sina miljömål. Ett stort antal olika faunapassager har byggts i olika delar av landet och fler planeras framöver. Utteranpassade faunapassager kan bestå av bland annat trummor med konstgjord strandmiljö under vägar samt hyllor i broar utmed uttrarnas vandringsstigar. Så kallade markeringsplatser för utterspillning i form av större stenar eller block kan locka dem att använda passagerna. Med små medel görs därmed passagerna tillräckligt intressanta för uttrarna att markera vid, så att de hellre går där än genar över vägen. Passagerna gynnar även flera andra arter som till exempel räva, grävling, bäver och tamkatt.

Även Banverket har visat intresse av att vilja utteranpassa vissa övergångar. Detta trots att det finns ett mörkertal för hur många uttrar som faktiskt dör till

följd av tågtrafiken. Enligt Naturhistoriska riksmuseet finns det endast två dokumenterade fall av uttrar som dödats av tåg i Sverige. Men dessa uttrar är ju mycket svåra att hitta, det blir inte mycket kvar av en utter som kolliderat med ett tåg. En annan förklaring kan vara att lite folk vistas i närheten av banvallen, så att dessa uttrar inte påträffas i samma utsträckning som trafikdödade djur.

Före årsskiftet kommer en handbok tas fram som beskriver hur man hanterar oljeskadade uttrar. Den kommer att finnas som en del i en rapportserie sammanställd av Naturvårdsverket.

Naturhistoriska Riksmuseet har fått ytterligare medel för att kunna fortsätta med olika miljögiftsanalyser av inkomna döda uttrar. Museet har även en rapporteringssida där man kan redogöra för sina egna utterobservationer: www.nrm.se/utter.

I det stora hela följer det svenska utterarbetet i dagsläget åtgärdsprogrammet och tidsramen för programmet. Det ser ljus ut för den svenska utterpopulationen för tillfället. Men historien har visat att läget kan förändras mycket snabbt. Effekten av den stora mängden nya miljögifter kan endast upptäckas i backspegeln och det gäller att fortsätta arbeta aktivt för att upprätthålla en positiv trend för uttern i Sverige.

MIA BISTHER

Foto: Mia Bisther

Utterpassage på en flyttopp som används frekvent i Danmark. Utterspillning finns på en sten inne på spången.